

STANDARDY OCHRONY OSÓB MAŁOLETNICH PRZED KRZYWDZENIEM W NZOZ OŚRODKU REHABILITACYJNO-TERAPEUTYCZNYM DLA DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ZAMOŚCIU

Preambuła

Opracowanie i wprowadzenie standardów ochrony dzieci przed krzywdzeniem stanowi realizację obowiązku prawnego dot. wprowadzenia w podmiocie leczniczym standardów ochrony małoletnich (Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym i ochronie małoletnich (Dz. U. z 2024 r. poz. 560)).

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu jest dobro osób małoletnich. Prawa małoletnich pacjentów stanowią integralną część szeroko rozumianych praw człowieka. Sytuacja pacjenta-dziecka jest skomplikowana, ponieważ cechuje ją nie tylko asymetria w relacji pacjent-instytucja, ale też nakłada się na nią asymetria relacji dziecko-dorosły. Małoletni pacjenci nie posiadają wiedzy i informacji, które pozwoliłyby mu samodzielnie podejmować decyzje o swoim zdrowiu i swoim losie. Każda choroba lub problemy zdrowotne powodują u dziecka stan obciążenia psychicznego. Uniwersalnymi stresorami są lęk, ból i ograniczenie aktywności. Z uwagi na niedojrzały system nerwowy dziecka i jego ograniczone możliwości adaptacyjne, każdy kontakt z systemem ochrony zdrowia jest potencjalnym doświadczeniem trudnym i wiąże się z określonymi konsekwencjami dla jego rozwoju psychofizycznego i społecznego. Obecność u dziecka niepełnosprawności stanowi czynnik zwiększający ryzyko wystąpienia tych negatywnych skutków. Dzieci i młodzież z niepełnosprawnością w wyższym stopniu narażeni są na przemoc przejawiającą się poprzez m.in. dyskryminację, wykluczenie, poniżające traktowanie, niezaspokajanie ich potrzeb.

Wszyscy pracownicy NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu powinni wykazywać szczególną wrażliwość na wszelkie objawy krzywdzenia dzieci i młodzieży będących beneficjentami placówki, gdyż jako osoby wykonujące zawody medyczne odgrywają niezwykle ważną rolę w procesie rozpoznawania krzywdzenia dziecka. Każdy pracownik ma traktować małoletnich pacjentów oraz ich rodziny z szacunkiem oraz uwzględniać ich indywidualne potrzeby, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb wynikających z niepełnosprawności.

Rozdział I Objaśnienie terminów

§ 1

1. Personel - każdy pracownik instytucji bez względu na formę zatrudnienia, w tym współpracownik, stażysta, wolontariusz lub inna osoba, która z racji pełnionej funkcji lub zadań ma (nawet potencjalny) kontakt z małoletnimi.
2. Pracownikiem NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych jest osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę lub umowy zlecenia.
3. Pracownik placówek partnerskich – każdy pracownik Zespołu Niepublicznych Szkół Specjalnych „Krok za krokiem” w Zamościu oraz Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za krokiem” w Zamościu.
4. Małoletnim jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
5. Opiekunem małoletniego jest osoba uprawniona do jego reprezentacji, w szczególności jego rodzic lub opiekun prawny. Opiekunem jest również rodzic zastępczy.
6. Zgoda rodzica/ opiekuna oznacza zgodę co najmniej jednego z rodziców/opiekunów małoletniego. Jednak w przypadku braku porozumienia między rodzicami/opiekunami należy poinformować rodziców/opiekunów o konieczności rozstrzygnięcia sprawy przez sąd rodzinno-opiekunczy.

7. O krzywdzeniu małoletniego mówimy, gdy:
 - a) doświadcza on przemocy z uszczerbkiem na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jego życie,
 - b) jest pokrzywdzony innymi typami przestępstw,
 - c) doświadcza jednorazowo innej przemocy fizycznej (np. klapsy, popychanie, szturchanie) lub przemocy psychicznej (np. poniżanie, dyskryminacja, ośmieszanie),
 - d) doświadcza innych niepokojących zachowań (np. krzyk, niestosowne komentarze),
 - e) doświadcza zaniedbania w domu rodzinnym lub placówce lub rodzic/opiekun jest niewydolny wychowawczo (np. osoba małoletnia chodzi w nieadekwatnych do pogody ubraniach, opuszcza miejsce zamieszkania bez nadzoru osoby dorosłej).
9. Mówiąc o przemocy rozumiemy różne jej formy:
 - a) Przemoc fizyczna to wszelkie celowe, intencjonalne działania wobec dziecka powodujące urazy na jego ciele np.: bicie, szarpanie, kopanie, popychanie, rzucanie przedmiotami, duszenie, obezwładnianie i inne itp. Pamiętajmy, że nawet, jeśli za zadaniem bólu kryje się intencja wsparcia lub przyspieszenia rozwoju dziecka, mamy do czynienia z przemocą.
 - b) Przemoc emocjonalna (określana też jako przemoc psychiczna) to intencjonalne, nie zawierające aktów przemocy fizycznej zachowania dorosłych wobec dzieci i młodzieży, które powodują znaczące obniżenie możliwości ich prawidłowego rozwoju np.: wyzwiska, groźby, szantaż, straszenie, emocjonalne odrzucenie, izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie, nadmierne wymagania nieadekwatne do wieku i możliwości dziecka, niszczenie ważnych dla niego rzeczy, brak szacunku do zwierząt, nieposzanowanie granic prywatności, itp.
 - c) Wykorzystanie seksualne to każde zachowanie osoby starszej i silniejszej, które prowadzi do jej seksualnego podniecenia i zaspokojenia kosztem małoletniego np.: ekshibicjonizm, uwodzenie, świadome czynienie dziecka świadkiem aktów płciowych, zachęcanie do rozbierania się i do oglądania pornografii, dotykanie miejsc intymnych lub zachęcanie do dotykania sprawcy, różne formy stosunku seksualnego itp. Ważna jest tu zwłaszcza intencja zaspokojenia własnych potrzeb sprawcy bez uwzględniania potrzeb i możliwości osoby doznającej przemocy.
 - d) Zaniedbywanie to niezaspokajanie podstawowych potrzeb osoby małoletniej, zarówno fizycznych, takich jak właściwe odżywianie, ubieranie, ochrona zdrowia, edukacja, jak i psychicznych, takich jak poczucie bezpieczeństwa, doświadczania miłości i troski.
 - e) Przemoc ekonomiczna: nielożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie.
 - f) Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w internecie lub rozesyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.
8. Osoby odpowiedzialne za *Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* to wyznaczeni przez dyrektora NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu pracownicy, sprawujący nadzór nad realizacją i monitoringiem *Standardów* w placówce. Osób odpowiedzialnych za *Standardy* dyrektor wyznacza we wrześniu każdego roku kalendarzowego.
9. Do zadań osób odpowiedzialnych za *Standardy ochrony małoletnich przed krzywdzeniem* należy:
 - a) przyjmowanie zgłoszeń dotyczących problemów związanych z zagrożeniem bezpieczeństwa dzieci i młodzieży,
 - b) reagowanie na te zgłoszenia, w razie potrzeby proszenie o dodatkowe informacje,
 - c) konsultowanie się w miarę potrzeb z innymi podmiotami, m.in. z innymi placówkami medycznymi, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, ośrodkami pomocy społecznej czy lokalnymi organizacjami pozarządowymi,
 - d) w uzasadnionych przypadkach zgłaszanie sprawy odpowiednim służbom: pomoc społecznej, policji, sądowi rodzinnemu, prokuraturze, przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego w przypadku rozpoczęcia procedury „Niebieskiej Karty”.
10. Dane małoletniego to wszelkie informacje umożliwiające jego identyfikację.

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia dzieci i młodzieży

§ 1

1. Pracownicy i personel placówki posiadają wiedzę na temat czynników ryzyka oraz symptomów krzywdzenia.
2. Pracownicy i personel placówki monitoruje sytuację oraz dobrostan dzieci i młodzieży.
3. Pracownicy i personel placówki znają obowiązujące procedury postępowania w przypadku wystąpienia czynników ryzyka, symptomów krzywdzenia lub zagrożenia bezpieczeństwa małoletniego.
4. W przypadku zidentyfikowania czynników ryzyka, symptomów krzywdzenia lub zagrożenia osoby małoletniej, pracownicy NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu podejmują odpowiednie, wyznaczone procedurą czynności.
5. Pracownicy znają i stosują zasady bezpiecznych relacji personel–osoba małoletnia i osoba małoletnia–osoba małoletnia ustalone w placówce.

Rozdział III

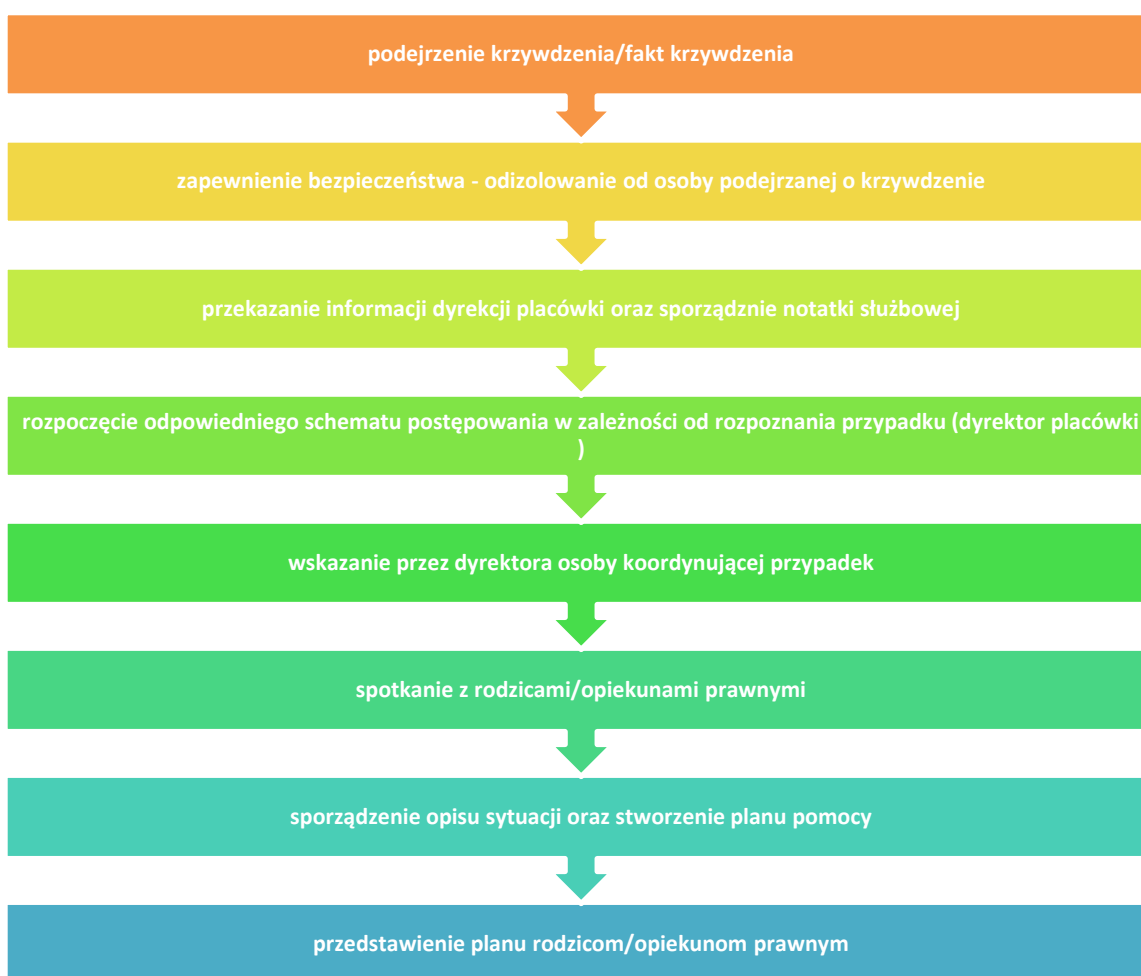
Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia osób małoletnich

§ 1

1. W przypadku podjęcia przez pracownika placówki podejrzenia, że małoletni jest zagrożony krzywdzeniem lub krzywdzony, należy niezwłocznie odizolować go od potencjalnego sprawcy, podejmując kolejno kroki wyznaczone w poszczególnych procedurach *Standardów ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem*.
2. Gdy zachodzi podejrzenie, że osoba małoletnia doświadcza przemocy w wyniku której doznaje uszczerbku na zdrowiu, wykorzystania seksualnego lub/i zagrożone jest jej życie, należy niezwłocznie poinformować Policję. Poinformowania służb dokonuje członek personelu, który pierwszy powziął informację o zagrożeniu. Po podjęciu tego kroku działa zgodnie z procedurą w *Standardach*.
3. Pracownik ma obowiązek zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia do dyrektora NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu lub do jednej z osób odpowiedzialnych za realizację *Standardów* oraz sporządzenia notatki służbowej, którą przekazuje dyrektorowi lub osobie odpowiedzialnej za *Standardy* w placówce (należy pamiętać, że w sytuacji zawartej w pkt. 2 należy niezwłocznie podjąć działania zabezpieczające dziecko oraz zgłosić sprawę na Policję). Osoba odpowiedzialna za *Standardy* przekazuje informację do dyrektora.
4. W przypadku, gdy podejrzenie krzywdzenia zaistnieje poza godzinami pracy dyrektora oraz osób odpowiedzialnych za *Standardy*, zgłoszenia tego dokonuje się poprzez kontakt emailowy (dane do kontaktu udostępniane są wszystkim pracownikom po wybraniu przez dyrektora osób odpowiedzialnych za *Standardy* w danym roku).
5. Dyrektor NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu na bazie otrzymanych informacji rozpoczyna procedurę postępowania zawartą w *Standardach* i wskazuje osobę odpowiedzialną za koordynowanie procedury w odniesieniu do zgłoszonego przypadku.
6. Dyrektor NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu wyznacza osoby do przeprowadzenia rozmowy z rodzicami/opiekunami małoletniego, którego krzywdzenie podejrzewa. Rodzice/opiekunowie otrzymują informację o podejrzeniu oraz wyjaśnia się im kolejne kroki postępowania, które zostaną podjęte przez placówkę.
7. Po przeprowadzeniu rozmowy z rodzicami/ opiekunami osoba koordynująca działania sporządza opis sytuacji na podstawie rozmów z małoletnim, jego rodzicami/opiekunami, terapeutami lub innymi osobami, których dotyczy podejrzenie krzywdzenia.
8. Na podstawie zebranych informacji osoba koordynująca działania podejmowane wobec danego małoletniego sporządza plan pomocy (Załącznik nr 1), zawierający:
 - a) czynności podjęte przez placówkę w celu zapewnienia małoletniemu pacjentowi bezpieczeństwa, w tym zgłoszenia podejrzenia krzywdzenia małoletniego do odpowiedniej instytucji,

- b) wsparcie, jakie placówka zaoferuje dziecku i jego rodzinie,
 - c) skierowanie małoletniego pacjenta do specjalistycznej placówki pomocy dziecku oraz jego rodzinie, jeśli istnieje taka potrzeba.
9. Plan pomocy dla małoletniego pacjenta oraz jego rodziny jest przedstawiany przez osobę koordynującą działania w odniesieniu do danego przypadku rodzicom/opiekunom z zaleceniem współpracy przy jego realizacji. Plan pomocy umieszcza się w dokumentacji małoletniego pacjenta.
10. W przypadku, gdy sytuacja wymaga powiadomienia odpowiedniej instytucji (np. zawiadomienie o podejrzeniu przestępstwa do prokuratury/policji, wnioski o wgląd w sytuację rodziny do sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich, przesyłanie formularza „Niebieska Karta – A” (Załącznik nr 2 – procedura Niebieskiej Karty) do przewodniczącego zespołu interdyscyplinarnego, zawiadomienie OPS), dalszy tok postępowania leży w gestii uprawnionych organów (sąd, Policja, prokuratura, OPS).

Schemat 1. Procedura postępowania w przypadku podejrzenia krzywdzenia.

Schemat 2. Schematy interwencji.**a) SCHEMAT INTERWENCJI W PRZYPADKU PODEJRZENIA KRZYWDZENIA OSÓB MAŁOLETNICH PRZEZ OSOBY TRZECIE (np. wolontariusze, pracownicy placówki oraz inne osoby, które mają kontakt z osobą małoletnią).**

Informacje szczegółowe dotyczące schematu interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia osoby małoletniej przez osoby trzecie:

- Przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała (np. złamanie, zasinienie, wybicie zęba, zranienie), a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.
- W rozmowie z konsultantem podaj swoje dane osobowe, dane dziecka, dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie.
- Zawiadomienie możesz zaadresować do najbliższej dla Ciebie jednostki. W zawiadomieniu podaj swoje dane osobowe, dane dziecka i dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie – opisz, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę. Zawiadomienie możesz też złożyć anonimowo, ale podanie przez Ciebie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji.

B) SCHEMAT INTERWENCJI W PRZYPADKU PODEJRZENIA KRZYWDZENIA OSOBY MAŁOLETNIJ PRZEZ OSOBĘ MAŁOLETNIĄ, CZYLI TAKĄ, KTÓRA NIE UKOŃCZYŁA 17. ROKU ŻYCIA (PRZEMOC RÓWIEŚNICZA).

PODEJRZEWASZ, ŻE OSOBA MAŁOLETNIĄ DOŚWIADCZA ZE STRONY INNEJ OSOBY MAŁOLETNIJ PRZEMOCY Z USZCZERBKIEM NA ZDROWIU, WYKORZYSTANIA SEKSUALNEGO LUB/I ZABROŻONE JEST JEJ ŻYCIE

- ZADBAJ O BEZPIECZEŃSTWO OSOBY MAŁOLETNIJ I ODSEPARUJ JĄ OD OSOBY PODEJRZANEJ O KRZYWDZENIE;
- RÓWNOLEGLE POWIADOM NAJBLIŻSZY SĄD RODZINNY LUB POLICJĘ WYSYŁAJĄC ZAWIADOMIENIE O MOŻLIWOŚCI POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA ORAZ WYKONAJ DZIAŁANIA UJĘTE W PROCEDURACH OBOWIĄZUJĄCYCH W PLACÓWCE (POWIADOM DYREKTORA ORAZ OSOBĘ ODPOWIEDZIALNĄ ZA STANDARDY, SPORZĄDŹ NOTATKĘ).

PODEJRZEWASZ, ŻE OSOBA MAŁOLETNIĄ DOŚWIADCZA ZE STRONY INNEJ OSOBY MAŁOLETNIJ JEDNORAZOWO INNEJ PRZEMOCY FIZYCZNEJ (NP. POPYCHANIE, SZTURCHANIE), PRZEMOCY PSYCHICZNEJ (NP. PONIŻANIE, DYKRYMINACJA, OŚMIESZANIE) LUB INNYCH NIEPOKOJĄCYCH ZACHOWAŃ (TJ. KRZYK, NIESTOSOWNE KOMENTARZE)

- ZADBAJ O BEZPIECZEŃSTWO OSOBY MAŁOLETNIJ I ODSEPARUJ GO OD OSOBY PODEJRZANEJ O KRZYWDZENIE;
- PRZEPROWADŹ ROZMOWĘ OSOBNO Z RODZICAMI DZIECKA KRZYWDZĄCEGO I KRZYWDZONEGO ORAZ OPRACUJ DZIAŁANIA NAPRAWCZE;
- W PRZYPADKU POWTARZAJĄCEJ SIĘ PRZEMOCY POWIADAMIA SIĘ LOKALNY SĄD RODZINNY, WYSYŁAJĄC WNIOSEK O WGLĄD W SYTUACJĘ RODZINY (WEDŁUG PROCEDUR PRZYJĘTYCH W PLACÓWCE).

Informacje szczegółowe dotyczące schematu interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia osoby małoletniej przez osobę nieletnią, czyli taką, która nie ukończyła 17. roku życia (przemoc rówieśnicza):

- Przemoc z uszczerbkami na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała (np. złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie), a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.
- Zawiadomienie możesz zaadresować do najbliższej dla Ciebie jednostki. W zawiadomieniu podaj swoje dane osobowe, dane dziecka i dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie – opisz, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę.
- Zawiadomienie możesz też złożyć anonimowo, ale podanie przez Ciebie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji.
- Wniosek złoż na piśmie do sądu rodzinnego (w przypadku osoby małoletniej) właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. We wniosku podaj wszystkie znane Ci dane dziecka (imię i nazwisko, adres zamieszkania, imiona i nazwiska rodziców) oraz wszystkie okoliczności, które mogą być istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (opisz, co niepokojącego dzieje się w rodzinie, co zaobserwowałeś/eś).

C) SCHEMAT INTERWENCJI W PRZYPADKU PODEJRZENIA KRZYWDZENIA OSOBY MAŁOLETNIJ PRZEZ RODZICA LUB OPIEKUNA.

PODEJRZEWASZ, ŻE OSOBA MAŁOLETANIA DOŚWIADCZA PRZEMOCY Z USZCZERBKĄ NA ZDROWIU, WYKORZYSTANIA SEKSUALNEGO LUB/I ZAGROŻONE JEST JEJ ŻYCIE

- ZADBAJ O BEZPIECZEŃSTWO OSOBY MAŁOLETNIJ I ODSEPARUJ GO OD RODZICA/OPIEKUNA PODEJRZANEGO O KRZYWDZENIE;
- ZAWIADOM POLICJĘ POD NR 112 LUB 997,
- POSTĘPUJ WEDŁUG PROCEDUR PRZYJĘTYCH W PLACÓWCE.

PODEJRZEWASZ, ŻE OSOBA MAŁOLETANIA DOŚWIADCZA ZANIEDBANIE LUB RODZIC/OPIEKUN JEST NIEWYDOLNY WYCHOWAWCZO

- ZADBAJ O BEZPIECZEŃSTWO OSOBY MAŁOLETNIJ;
- POSTĘPUJ WEDŁUG PROCEDURY PRZYJĘTEJ W PLACÓWCE (PRZEKAZANIE INFORMACJI DO DYREKCJI I SPORZĄDZENIE NOTATKI, WYBRANIE OSOBY KOORDYNUJĄCEJ, SPOTKANIE Z RODZICAMI/OPIEKUNAMI, PLAN POMOCY, W RAZIE BRAKU POPRAWY ZAWIADOM OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ).

PODEJRZEWASZ, ŻE OSOBA MAŁOLETANIA JEST POKRZYWDZONA INNYMI TYPAMI PRZESTĘPSTW

- ZADBAJ O BEZPIECZEŃSTWO OSOBY MAŁOLETNIJ;
- POSTĘPUJ WEDŁUG PROCEDUR - POINFORMUJ NA PIŚMIE POLICJĘ LUB PROKURATURĘ, WYSYŁAJĄC ZAWIADOMIENIE O MOŻLIWOŚCI POPEŁNIENIA PRZESTĘPSTWA.

PODEJRZEWASZ, ŻE OSOBA MAŁOLETANIA DOŚWIADCZA JEDNORAZOWO INNEJ PRZEMOCY FIZYCZNEJ (NP. KLAPSY, POPYCHANIE, SZTURCHANIE), PRZEMOCY PSYCHICZNEJ (NP. PONIŻANIE, DYSKRYMINACJA, OŚMIESZANIE) LUB INNYCH NIEPOKOJĄCYCH ZACHOWAŃ (TJ. KRZYK, NIESTOSOWNE KOMENTARZE)

- ZADBAJ O BEZPIECZEŃSTWO OSOBY MAŁOLETNIJ;
- POSTĘPUJ WEDŁUG PRZYJĘTYCH PROCEDUR - POWIADOM DYREKTORA, SPORZĄDŹ NOTATKĘ, PRZEPROWADŹ ROZMOWĘ Z RODZICEM/OPIEKUNEM PODEJRZANYM O KRZYWDZENIE; POWIADOM O MOŻLIWOŚCI WSPARCIA PSYCHOLOGICZNEGO;
- W PRZYPADKU BRAKU WSPÓŁPRACY RODZICA/OPIEKUNA LUB POWTARZAJĄCEJ SIĘ PRZEMOCY POWIADOM WŁAŚCIWY OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ;
- RÓWNOLEGLIE ZŁÓŻ DO SĄDU RODZINNEGO WNIOSEK O WGLĄD W SYTUACJĘ RODZINY.

Informacje szczegółowe dotyczące schematu interwencji w przypadku podejrzenia krzywdzenia osoby małoletniej przez osoby trzecie:

- Przemoc z uszczerbkiem na zdrowiu oznacza spowodowanie choroby lub uszkodzenia ciała (np. złamanie, zasinienie, wybite zęba, zranienie), a także m.in. pozbawienie wzroku, słuchu, mowy, wywołanie innego ciężkiego kalectwa, trwałej choroby psychicznej, zniekształcenia ciała itp.
- W rozmowie z konsultantem podaj swoje dane osobowe, dane dziecka, dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie.
- Zawiadomienie możesz zaadresować do najbliższej dla Ciebie jednostki. W zawiadomieniu podaj swoje dane osobowe, dane dziecka i dane osoby podejrzewanej o krzywdzenie oraz wszelkie znane Ci fakty w sprawie – opisz, co dokładnie się zdarzyło i kto może mieć o tym wiedzę. Zawiadomienie możesz też złożyć anonimowo, ale podanie przez Ciebie danych umożliwi organowi szybsze uzyskanie potrzebnych informacji.
- Ośrodek powiadom na piśmie lub mailowo. Pamiętaj o podaniu wszystkich znanych Ci danych dziecka (imię i nazwisko, adres zamieszkania, imiona i nazwiska rodziców), opisz wszystkie niepokojące okoliczności występujące w rodzinie i wszelkie znane Ci fakty.
- Wniosek złoż na piśmie do sądu rodzinnego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania dziecka. We wniosku podaj wszystkie znane Ci dane dziecka (imię i nazwisko, adres zamieszkania, imiona i nazwiska rodziców) oraz wszystkie okoliczności, które mogą być istotne dla rozstrzygnięcia sprawy (opisz, co niepokojącego dzieje się w rodzinie, co zaobserwowałeś/eś).

§ 2

1. Z przebiegu każdej interwencji w przypadku podejrzenia lub zgłoszenia faktu krzywdzenia małoletniego sporządza się kartę interwencji do niniejszych *Standardów* (Załącznik nr 3). Kartę załącza się do dokumentacji medycznej osoby małoletniej.
2. NZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Terapeutyczny dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu prowadzi rejestr zdarzeń (Załącznik nr 4) podejrzenia krzywdzenia dostępny w Sekretariacie NZOZ.

§ 3

1. Wszyscy pracownicy placówki i inne osoby, które w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych podjęły informację o krzywdzeniu małoletniego lub informacje z tym związane, są zobowiązane do zachowania tych informacji w tajemnicy, wyłączając informacje przekazywane uprawnionym instytucjom w ramach działań interwencyjnych.

Rozdział IV

Zasady bezpiecznych relacji między małoletnimi a personelem.

§ 1

1. Personel podmiotu zna i stosuje zasady bezpiecznych relacji personel-dziecko.
2. Każdy członek personelu zobowiązany jest do utrzymywania profesjonalnej relacji z małoletnimi pacjentami i każdorazowego rozważenia, czy reakcja, komunikat bądź działanie wobec małoletniego są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe wobec innych dzieci. Należy działać w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji zachowania.
3. Zasady bezpiecznych relacji personelu z osobami małoletnimi obowiązują każdego członka personelu placówki, a także każdą osobę dorosłą mającą kontakt z osobami małoletnimi znajdującymi się pod opieką podmiotu, jeśli kontakt ten odbywa się za zgodą podmiotu i/lub na jej terenie. Znajomość i zaakceptowanie zasad są potwierdzone podpisaniem oświadczenia.

§ 2

1. Komunikacja z dziećmi i młodzieżą

- a) W komunikacji z małoletnimi należy zachować cierpliwość i szacunek.

- b) Niezbędne jest zapewnienie małoletniemu możliwości komunikowania się z otoczeniem uwzględniając potrzeby wynikające ze stanu psychofizycznego oraz niepełnosprawności, w tym umożliwić dostęp do wspomagających i alternatywnych metod komunikowania się (AAC).
- c) W kontakcie z osobami małoletnimi, należy słuchać uważnie i udzielać im odpowiedzi adekwatnych do ich wieku, poziomu funkcjonowania i danej sytuacji.
- d) Podejmując decyzje dotyczące osoby małoletniej, należy ją o tym poinformować i w miarę możliwości brać pod uwagę jej oczekiwania.
- e) Osoba małoletnia ma prawo do prywatności. Jeśli konieczne jest odstępnie od zasady poufności, aby chronić małoletniego, trzeba mu to wyjaśnić, tak szybko, jak jest to możliwe.
- f) Jeśli pojawi się konieczność porozmawiania z małoletnim na osobności, należy zostawić uchylone drzwi do pomieszczenia i zadbać, aby być w zasięgu wzroku innych. Można też poprosić drugiego pracownika o obecność podczas takiej rozmowy.
- g) Zapewniamy osoby małoletnie, że jeśli czują się niekomfortowo w jakiejś sytuacji, wobec konkretnego zachowania czy słów, mogą o tym powiedzieć bezpośrednio danemu pracownikowi który, ma kontakt z małoletnim lub innej osobie będącej pracownikiem NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych oraz mogą oczekiwać w takiej sytuacji odpowiedniej reakcji i/lub pomocy.
- h) Personel zawsze reaguje, gdy zaobserwowane zostaną niewłaściwe zachowania ze strony innych osób skierowane na małoletniego.

2. Działania z osobami małoletnimi

- a) Osoby małoletnie powinny być traktowane równo bez względu na ich płeć, orientację seksualną, sprawność/niepełnosprawność, status społeczny, etniczny, kulturowy, religijny i światopogląd.
- b) Należy respektować prawo osób małoletnich do opieki zapewnianej przez przedstawicieli ustawowych bądź opiekunów faktycznych. Rodzic/opiekun prawny ma prawo przebywać z małoletnim podczas udzielania świadczeń medycznych, chyba że osoba małoletnia sobie tego nie życzy. W sytuacji, gdy z różnych względów obecność rodzica/opiekuna nie jest możliwa, poinformuj o przyczynach zarówno dziecko jak i rodzica/opiekuna.
- c) Personel placówki powinien dzielić się informacjami i wiedzą fachową z rodzicami/opiekunami w celu zapewnienia jak najwyższego poziomu dobrostanu małoletniego. Należy respektować prawo pacjentów, którzy ukończyli 16 lat do współdecydowania o własnym zdrowiu oraz metodach leczenia i otrzymywania pełnych informacji w tym zakresie.
- d) Ważne jest, aby podczas podejmowania działań z małoletnimi uwzględniać ich potrzeby, w tym prawo do odpoczynku oraz zaspokojenia innych podstawowych potrzeb fizjologicznych i psychicznych.
- e) Jeżeli coś w zachowaniu osoby małoletniej lub jej rodzica/opiekuna budzi twój niepokój, poproś inną osobę z personelu o obecność podczas badania/wizyty.
- f) Wszystkie ryzykowne sytuacje, które obejmują zauroczenie małoletnim przez pracownika lub pracownikiem przez osobę małoletnią, muszą być raportowane dyrekcji lub osobom odpowiedzialnym za *Standardy ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem*. Jeśli personel jest świadkiem takich sytuacji, jego zadaniem jest reagowanie, stanowcze ale z wyczuciem, tak aby zachować godność osób zainteresowanych.

3. Kontakt fizyczny z osobami małoletnimi

Każde przemocowe działanie wobec osoby małoletniej jest niedopuszczalne. Istnieją jednak sytuacje, w których fizyczny kontakt z małoletnim może być stosowny i spełnia zasady bezpiecznego kontaktu: jest odpowiedzią na potrzeby dziecka w danym momencie, uwzględnia wiek małoletniego, etap rozwojowy, płeć, kontekst kulturowy i sytuacyjny.

Z uwagi na tak wiele czynników mogących mieć wpływ na interpretację sytuacji, nie można wyznaczyć uniwersalnej stosowności każdego takiego kontaktu fizycznego. Zachowanie odpowiednie wobec jednej osoby małoletniej może być nieodpowiednie wobec innej. Należy kierować się zawsze swoim profesjonalnym osądem, słuchając, obserwując i odnotowując reakcję małoletniego, pytając go o zgodę na

kontakt fizyczny (np. przytulenie) i zachowując świadomość, że nawet przy dobrych intencjach personelu, taki kontakt może być błędnie zinterpretowany przez małego lub osoby trzeciej.

- a) Podczas działań medycznych należy szanować prawo dziecka do intymności. Gdy jest konieczne rozebranie pacjenta w celu odsłonięcia ciała, powinno się robić to partiami. W trakcie badania lub wykonywania świadczeń medycznych wymagającego kontaktu fizycznego, powinien mały towarzyszyć rodzic/opiekun lub inna osoba z personelu, chyba że dziecko sobie tego nie życzy. Trzeba zadbać o transparentność naszych oddziaływań poprzez udzielenie małemu oraz jego rodzicowi/opiekunowi informacji na temat podejmowanych przez nas czynności. Członkowie personelu zawsze powinni być gotowi do wyjaśnienia swoich działań.
- b) W sytuacjach wymagających czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małego unikaj innego niż niezbędny kontaktu fizycznego. Dotyczy to zwłaszcza czynności podczas ubierania i rozbierania, przewijania i korzystania z toalety. Jeśli to możliwe, należy zadbać o to, aby w czynnościach pielęgnacyjnych i higienicznych asystowała inna osoba z placówki. Jeśli czynności pielęgnacyjne i higieniczne wykonywane są przez jednego pracownika bez obecności innych osób, powinny być realizowane zgodnie z ustalonymi placówce zasadami, z dbałością o jawność i zasadność działań. Wykonywane czynności muszą być adekwatne do wieku, rozwoju dziecka oraz jego potrzeb.
- c) Należy zachować szczególną ostrożność wobec osób małych, które doświadczyły nadużycia i krzywdzenia, w tym seksualnego, fizycznego bądź zaniedbania. Takie doświadczenia mogą czasem sprawić, że mały będzie dążyć do nawiązania niestosownych bądź nieadekwatnych fizycznych kontaktów z dorosłymi. W takich sytuacjach reagujemy z wycuciem ale stanowczo i pokazujemy zakres osobistych granic.

4. Kontakty poza godzinami pracy

Co do zasady kontakt z osobami małymi powinien odbywać się wyłącznie w godzinach pracy i dotyczyć świadczeń medycznych których beneficjentem jest osoba mała.

- a) Właściwą osobą do kontaktu w sprawach osoby małej jest jej przedstawiciel ustawowy. Niewłaściwe jest utrzymywanie kontaktów z małymi poprzez prywatne kanały komunikacji (prywatny telefon, e-mail, komunikatory, profile w mediach społecznościowych).
- b) Jeśli zachodzi taka konieczność, właściwą formą komunikacji z osobami małymi i ich rodzicami lub opiekunami są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy). W uzasadnionych przypadkach dopuszczalne jest wykorzystywanie prywatnych telefonów komórkowych.
- c) Należy pamiętać, że osoby małe z niepełnosprawnością mogą mieć ograniczone zdolności adekwatnego zachowania się w różnych sytuacjach społecznych, w tym w zakresie przestrzegania norm i zasad kontaktów z innymi osobami – personel placówki ma za zadanie wyznaczać właściwe granice relacji.
- d) Utrzymywanie relacji towarzyskich lub rodzinnych (jeśli pacjenci są osobami bliskimi wobec pracownika) wymaga zachowania poufności wszystkich informacji dotyczących innych małych pacjentów i ich rodziny.

5. Bezpieczeństwo online

- a) Personel placówki powinien być świadomy cyfrowych zagrożeń i ryzyka wynikającego z rejestrowania prywatnej aktywności w sieci przez aplikacje i algorytmy oraz ich własnej działalności w internecie. Jeśli profil danej osoby jest publicznie dostępny, mały pacjenci i ich rodzice/opiekunowie będą mieć wgląd w jej cyfrową aktywność.
- b) Personel placówki przechodzi okresowe szkolenia mające na celu poszerzanie wiedzy na temat bezpiecznego korzystania z internetu na urządzeniach podmiotu.
- c) Mały pacjenci oraz ich rodzice/opiekunowie nie korzystają w NZOZ Ośrodku Rehabilitacyjno-Terapeutycznym dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu z możliwości łączenia się za pomocą WiFi lub innego łącza z zasobami internetu.

1. Katalog zachowań zabronionych

- g) Nie wolno zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać osób małoletnich ani ich rodziców/opiekunów.
- h) Nie wolno straszyć, szantażować w celu nakłaniania do współpracy lub uzyskania oczekiwanego zachowania osób małoletnich ani ich rodziców/opiekunów.
- i) Nie wolno krzyczeć na dziecko w sytuacji innej niż wynikająca z zapewnienia bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci.
- j) Niewłaściwe jest wyciąganie pochopnych wniosków o osobie małoletniej i jej rodzinie, jeśli nie są uzasadnione profesjonalną wiedzą i oceną.
- k) Niewskazane jest ograniczanie możliwości pobytu rodzica/opiekuna przy dziecku podczas realizacji świadczeń zdrowotnych.
- l) Nie wolno ujawniać informacji wrażliwych dotyczących osób małoletnich lub jego rodziny wobec osób nieuprawnionych, w tym wobec innych osób małoletnich. Obejmuje to wizerunek dziecka, informacje o jego sytuacji rodzinnej, ekonomicznej, medycznej, opiekuńczej i prawnej.
- m) Nie wolno bić, szturchać, popychać ani w jakikolwiek sposób naruszać integralności fizycznej małoletniego pacjenta.
- n) Nie powinno naruszać się prawa osoby małoletniej do intymności i prywatności.
- o) Nigdy nie dotykamy pacjenta w sposób, który może być uznany za nieprzyzwoity lub niestosowny.
- p) Pracownicy nie mogą angażować się w takie aktywności jak łaskotanie, udawane walki z małoletnimi czy brutalne zabawy fizyczne.
- q) Kontakt fizyczny z małoletnim nigdy nie może być niejawny bądź ukrywany, wiązać się z jakąkolwiek gratyfikacją ani wynikać z relacji władzy. Jeśli będziesz świadkiem jakiegokolwiek z wyżej opisanych zachowań i/lub sytuacji ze strony innych dorosłych lub małoletnich, zawsze poinformuj o tym osobę odpowiedzialną i/lub postępuj zgodnie z obowiązującą procedurą interwencji.
- r) Niedopuszczalne jest używanie wulgarnych słów, gestów i żartów, czynienie obraźliwych uwag, nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej oraz wykorzystywanie wobec dzieci relacji władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
- s) Nie wolno nawiązywać z osobą małoletnią jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych ani składać mu propozycji o nieodpowiednim charakterze. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie dzieciom treści erotycznych i pornograficznych bez względu na ich formę.
- t) Nie wolno utrwalać wizerunku osoby małoletniej (filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie) dla potrzeb prywatnych. Dotyczy to także umożliwienia osobom trzecim utrwalenia wizerunków małoletnich pacjentów, jeśli dyrekcja nie została o tym poinformowana, nie wyraziła na to zgody i nie uzyskała zgód rodziców/opiekunów prawnych oraz samych osób małoletnich, na miarę ich możliwości psychofizycznych i komunikacyjnych.
- u) Nie wolno proponować osobom małoletnim alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używać ich w obecności osób małoletnich.
- v) Nie wolno przyjmować pieniędzy ani prezentów od dzieci ani ich rodziców/opiekunów. Niewłaściwe jest wchodzenie w relacje jakiejkolwiek zależności wobec małoletnich lub jego rodziców/opiekunów. Nie akceptowane jest też zachowywanie się w sposób mogący sugerować innym istnienie takiej zależności i prowadzący do oskarżeń o nierówne traktowanie bądź czerpanie korzyści majątkowych i innych. Nie dotyczy to okazjonalnych, niewielkich podarków np. kwiatów, prezentów czy drobnych upominków będących wyrazem wdzięczności.
- w) Nie wolno zapraszać osób małoletnich do swojego miejsca zamieszkania ani spotykać się z nimi poza godzinami pracy.
- x) Niewskazane jest nawiązywanie kontaktów z małoletnimi pacjentami poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych, prowadzenie indywidualnej korespondencji z dziećmi za pomocą różnych aplikacji takich jak np. Messenger.

Rozdział V

Zasady bezpiecznych relacji małoletni pacjent-małoletni pacjent

ZAWSZE

1. **Traktuję wszystkich z szacunkiem i troską o ich uczucia.**
2. **Jestem życzliwy i pomagam innym.**
3. **Przestrzegam zasad panujących w placówce.**
4. **Jestem tolerancyjny – szanuję odmienny wygląd, przekonania, poglądy innych oraz ich potrzeby.**
5. **Traktuję innych sprawiedliwie.**
6. **Mam prawo czuć się bezpiecznie i rozwijać swoje zainteresowania oraz umiejętności.**
7. **Szanuję granicę innych osób – rozumiem, że inni mogą nie mieć ochoty na to, żeby ich dotykać czy przytulać – zawsze pytam, czy mogę tak zrobić.**
8. **Szanuję prywatność innych i nie biorę ich rzeczy bez pytania.**
9. **Korzystam z telefonu, komputera oraz internetu w sposób bezpieczny.**
10. **Staram się być dobrym wzorem dla swoich kolegów i koleżanek.**
11. **Zgłaszam, gdy widzę niewłaściwe zachowania innych osób wobec mnie lub innego dziecka.**
12. **Dbam o bezpieczeństwo swoje oraz moich kolegów i koleżanek.**
13. **Gdy ktoś dorosły chce ze mną porozmawiać, mam prawo poprosić, by był z nami jeszcze ktoś inny dorosły lub żebyśmy rozmawiali w takim miejscu, w którym widzą nas inni.**
14. **Staram się rozwiązywać konflikty w bezpieczny sposób – rozmawiam o tym, co się dzieje, szukam pomocy osoby dorosłej.**

NIGDY

- 1. Nigdy nie stosuję przemocy i reaguję, gdy widzę, że ktoś ją stosuje.**
- 2. Nie biję, nie popycham ani nie robię niczego, co może komuś sprawić ból.**
- 3. Nie używam słów, które mogą sprawić, że ktoś się źle poczuje.**
- 4. Nie krzyczę na innych.**
- 5. Nie zabieram rzeczy należących do innych osób ani ich nie niszczę.**
- 6. Nie obrażam innych ani się z nich nie wyśmiewam. Nie obgaduję, nie lekceważę i nie zawstydzam innych.**
- 7. Nie wykluczam innych ze wspólnych działań.**
- 8. Nie dotykam kolegów/koleżanek w sposób, który przekracza ich granice.**
- 9. Nie nawiązuję prywatnego kontaktu w internecie z pracownikami NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu.**
- 10. Nie robię zdjęć ani nie nagrywam koleżanek i kolegów w sytuacjach, które mogą ich zawstydzić.**
- 11. Nie rozpowszechniam zdjęć ani filmów na których są moi koledzy i koleżanki bez ich zgody.**
- 12. Nie przynoszę do placówki niedozwolonych substancji, nie zachęcam innych do ich stosowania.**

Rozdział VI

Zasady ochrony danych osobowych osoby małoletniej

§ 1

1. Dane osobowe małoletniego pacjenta podlegają ochronie na zasadach określonych w Ustawie z dnia 10 maja 2018 r. o ochronie danych.
2. Pracownik NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu ma obowiązek zachowania w tajemnicy danych osobowych, które przetwarza, oraz zachowania w tajemnicy sposobów zabezpieczenia danych osobowych przed nieuprawnionym dostępem.
3. Dane osobowe osoby małoletniej są udostępniane wyłącznie osobom i podmiotom uprawnionym na podstawie odrębnych przepisów.

4. Pracownik placówki jest uprawniony do przetwarzania danych osobowych małoletniego i udostępniania tych danych w ramach zespołu interdyscyplinarnego, powołanego w trybie Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

§ 2

Pracownik placówki może wykorzystać informacje o małoletnim w celach szkoleniowych lub edukacyjnych wyłącznie z zachowaniem jego anonimowości oraz w sposób uniemożliwiający jego identyfikację.

§ 3

1. Pracownik NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu nie udostępnia przedstawicielom mediów danych ani informacji o osobie małoletniej ani jego rodzicach/opiekunach.
2. Pracownik NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może skontaktować się z jego rodzicem/opiekunem i zapytać go o zgodę na podanie jego danych kontaktowych przedstawicielom mediów. W przypadku wyrażenia zgody, pracownik placówki podaje przedstawicielowi mediów dane kontaktowe do rodzica/opiekuna.
3. Pracownik placówki nie kontaktuje przedstawicieli mediów z osobami małoletnimi.
4. Pracownik NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu nie wypowiada się w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie osób małoletnich lub ich rodziców/opiekunów. Zakaz ten dotyczy także sytuacji, gdy pracownik placówki jest przeświadczony, że jego wypowiedź nie jest w żaden sposób utrwalana.
5. Pracownik placówki, w wyjątkowych i uzasadnionych sytuacjach, może się wypowiedzieć w kontakcie z przedstawicielami mediów o sprawie małoletniego lub jego rodzica/opiekuna – po wyrażeniu pisemnej zgody przez rodzica/opiekuna małoletniego.

§ 4

1. W celu realizacji materiału medialnego można udostępnić mediom wybrane pomieszczenia w placówce. Decyzję w sprawie udostępnienia pomieszczenia podejmuje dyrektor.
2. Dyrektor NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu, podejmując decyzję, o której mowa w punkcie poprzedzającym, poleca wyznaczonej osobie przygotowanie wybranych pomieszczeń w celu realizacji materiału medialnego w taki sposób, by uniemożliwić filmowanie przebywających na terenie placówki pacjentów.

Rozdział VII

Zasady ochrony wizerunku osoby małoletniej

§ 1

Placówka, uznając prawo osób małoletnich do prywatności i ochrony dóbr osobistych, zapewnia ochronę wizerunku małoletniego.

§ 2

1. Pracownikowi NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu nie wolno umożliwiać przedstawicielom mediów utrwalania wizerunku małoletniego (filmowanie, fotografowanie, nagrywanie głosu dziecka) na terenie placówki bez pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego.
2. W celu uzyskania zgody, o której mowa powyżej, pracownik NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu może skontaktować się z rodzicem/opiekunem małoletniego i ustalić procedurę uzyskania zgody. Niedopuszczalne jest podanie przedstawicielowi mediów danych kontaktowych do rodzica/opiekuna małoletniego – bez wiedzy i zgody tego rodzica/opiekuna.

3. Jeżeli wizerunek małoletniego stanowi jedynie szczegół całości, takiej jak: zgromadzenie, krajobraz, publiczna impreza, zgoda rodzica lub opiekuna prawnego na utrwalanie wizerunku małoletniego nie jest wymagana.

§ 3

1. Upublicznienie przez pracownika placówki wizerunku osoby małoletniej utrwalonego w jakiegokolwiek formie (fotografia, nagranie audio-wideo) wymaga pisemnej zgody rodzica lub opiekuna prawnego, z wyłączeniem sytuacji opisanej w § 2, pkt 3 rozdz.V.
2. Pisemna zgoda, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać informację, gdzie będzie umieszczony zarejestrowany wizerunek i w jakim kontekście będzie wykorzystywany (np. że umieszczony zostanie na stronie www.youtube.pl w celach promocyjnych).

Rozdział VIII

Monitoring stosowania *Standardów ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem*

§ 1

1. Dyrektor NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu wyznacza we wrześniu każdego roku kalendarzowego zespół osób odpowiedzialnych za *Standardy ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem* w placówce. Informacja ta dostępna jest z wydrukowanymi *Standardami*, na stronie internetowej oraz w widocznym miejscu w placówce na tablicy informacyjnej.
2. Osoby, o których mowa w punkcie poprzedzającym, są odpowiedzialne za monitorowanie realizacji *Standardów*, za reagowanie na sygnały naruszenia *Standardów* oraz za proponowanie zmian w *Standardach*.
3. Osoby, o których mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, przeprowadzają wśród pracowników placówki, raz w roku w miesiącu czerwcu, ankietę monitorującą poziom realizacji *Standardów* (Załącznik nr 5).
4. W ankiecie pracownicy placówki mogą proponować zmiany *Standardów* oraz wskazywać ich naruszenie w NZOZ Ośrodku Rehabilitacyjno-Terapeutycznym dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu.
5. Osoby, o których mowa w pkt. 1 niniejszego paragrafu, dokonują opracowania wypełnionych przez pracowników placówki ankiet. Sporządzają na tej podstawie raport z monitoringu, który następnie przekazują dyrektorowi placówki.
6. Dyrektor zatwierdza niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu nowe brzmienie *Standardów*.

Rozdział IX

Zasady i sposób przekazywania i udostępniania *Standardów ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem*

§ 1

1. Wszyscy pracownicy NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu odbywają szkolenia prowadzone przez jednego z członków zespołu odpowiedzialnego za *Standardy ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem*.
2. *Standardy* są dokumentem ogólnodostępnym. Pracownicy mają do nich dostęp poprzez stronę internetową <https://www.spdn.pl/pl/page/42/nzoz-w-zamosciu.html> oraz w wersji papierowej dostępnej w rejestracji i Sekretariacie NZOZ.
3. Pracownicy potwierdzają znajomość procedur poprzez podpis na liście obecności na szkoleniach lub poprzez indywidualne oświadczenie.
4. Każdy nowy pracownik przed przystąpieniem do pracy zobowiązany jest do zapoznania się ze *Standardami ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem* i potwierdza to w oświadczeniu.

5. *Standardy* dostępne są dla rodziców/opiekunów prawnych zamieszczone są na stronie internetowej <https://www.spdn.pl/pl/page/42/nzoz-w-zamosciu.html> oraz w wersji papierowej w rejestracji i Sekretariacie NZOZ.
6. Osoby małoletnie zapoznawane są ze *Standardami* za pośrednictwem materiałów umieszczonych na stronie internetowej <https://www.spdn.pl/pl/page/42/nzoz-w-zamosciu.html> oraz w rejestracji i Sekretariacie NZOZ. Dla osób małoletnich dostępna jest skrócona wersja *Standardów* (Załącznik nr 6).

Rozdział IX

Przepisy końcowe

§ 1

1. *Standardy ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem* zostają zatwierdzone Uchwałą Zarządu Stowarzyszenia Pomocy Dzieciom Niepełnosprawnym „Krok za krokiem” w Zamościu jako podmiotu leczniczego prowadzącego NZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno – Terapeutyczny dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu.
2. Wykonanie Uchwały powierza się Dyrektorowi NZOZ.
3. *Standardy* wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.

**Załącznik nr 1.
Plan pomocy dla osoby małoletniej.**

1. Imię i nazwisko dziecka:		
2. Czynności podjęte przez placówkę w celu zapewnienia bezpieczeństwa osobie małoletniej.	Data	Działanie:
3. Formy wsparcia, jakie placówka zaoferuje małoletniemu pacjentowi i jego rodzinie.	- przekazanie informacji dotyczących placówek udzielających wsparcia osobom małoletnim doznającym przemocy oraz ich rodzicom/opiekunom, - informacje na temat placówek udzielających wsparcia socjalnego (OPS), - porad i konsultacji z rodzicami/opiekunami, - pomoc medyczna, - inne (jakie?).....	Uwagi:

Podpisy osób sporządzających plan pomocy:

.....

Załącznik nr 2.

Procedura Niebieskiej Karty w NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu

1. Wszczęcie procedury następuje z chwilą wypełnienia formularza "Niebieska Karta - A" (załącznik 1) w przypadku uzasadnionego **podejrzenia** stosowania przemocy domowej lub zgłoszenia dokonanego przez świadka przemocy domowej.
2. Do wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” uprawnieni są:
 - a) pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej;
 - b) funkcjonariusz Policji;
 - c) żołnierz Żandarmerii Wojskowej;
 - d) pracownik socjalny specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej;
 - e) asystent rodziny;
 - f) nauczyciel wychowawca będący wychowawcą klasy lub nauczyciel znający sytuację domową małoletniego;
 - g) osoba wykonująca zawód medyczny, w tym lekarz, pielęgniarka, położna lub ratownik medyczny;
 - h) przedstawiciel gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych,
 - i) pedagog, psycholog lub terapeuta, będący przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych; Policji; oświaty; ochrony zdrowia; lub organizacji pozarządowych.
3. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje:
 - a) osoby doznające przemocy domowej,
 - b) osoby stosujące przemoc domową, przez które należy rozumieć wyłącznie osoby pełnoletnie, które dopuszczają się przemocy domowej wobec osób doznających przemocy domowej.
4. W formularzu "Niebieska Karta - A" wskazuje się wszystkie osoby doznające przemocy domowej i wszystkie osoby stosujące przemoc domową.
5. Podjęcie interwencji w środowisku nie wymaga zgody ani osoby doznającej przemocy domowej, ani osoby stosującej przemoc domową.
6. Wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A” następuje w obecności pełnoletniej osoby doznającej przemocy domowej.
7. Jeżeli wypełnienie formularza "Niebieska Karta - A" nie jest możliwe z powodu nieobecności pełnoletniej osoby doznającej przemocy domowej, jej stanu zdrowia lub ze względu na zagrożenie jej życia lub zdrowia, wypełnienie formularza "Niebieska Karta - A" następuje niezwłocznie po nawiązaniu bezpośredniego kontaktu z tą osobą lub po ustaniu przyczyny uniemożliwiającej jego wypełnienie.
8. Osoba wszczynająca procedurę podejmuje działania interwencyjne mające na celu zapewnienie bezpieczeństwa osobie doznającej przemocy domowej.
9. Działania interwencyjne, w zależności od zakresu pozyskanych informacji lub sytuacji, mogą mieć różną formę i polegać na:
 - a) zapobieżeniu zagrożenia dla życia lub zdrowia osoby doznającej przemocy domowej, w tym informowaniu Policji lub Żandarmerii Wojskowej
 - b) udzieleniu osobie doznającej przemocy domowej pierwszej pomocy przedmedycznej lub zapewnieniu pomocy medycznej;
 - c) zaspokojeniu podstawowych potrzeb, w tym udzieleniu wsparcia i poradnictwa, w szczególności od przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń działających na rzecz osób doznających przemocy domowej.
10. Osoba wszczynająca procedurę dokonuje wstępnej diagnozy sytuacji w związku z zaistnieniem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej i przeprowadza rozmowę z osobą doznającą przemocy domowej, a także, w miarę możliwości, z osobą stosującą przemoc.
11. Rozmowę z osobą doznającą przemocy domowej przeprowadza się w warunkach gwarantujących swobodę wypowiedzi, poszanowanie godności oraz zapewniających bezpieczeństwo.

12. Osobie doznającej przemocy domowej przekazuje się informacje w prostym, przejrzystym i przystępnym dla niej języku, z uwzględnieniem stanu i okoliczności, które mogą mieć wpływ na zdolność rozumienia i bycie rozumianym. W trakcie rozmowy należy uwzględnić specjalne potrzeby osoby wynikające ze stanu zdrowia i/lub niepełnosprawności.
13. W trakcie rozmowy z osobą stosującą przemoc domową informuje się ją w szczególności o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej oraz wskazuje na konieczność zmiany sposobu postępowania.
14. Jeżeli istnieje podejrzenie stosowania przemocy domowej wobec małoletniego, działania w ramach procedury przeprowadza się w obecności rodzica, opiekuna prawnego lub faktycznego.
15. Jeżeli istnieje podejrzenie stosowania przemocy domowej wobec pełnoletniej osoby nieporadnej ze względu na wiek, stan psychiczny lub fizyczny, działania w ramach procedury przeprowadza się w obecności opiekuna prawnego lub faktycznego lub pełnoletniej osoby przez nią wskazanej.
16. Jeżeli istnieje podejrzenie, że osobami stosującymi przemoc domową wobec małoletniego są rodzice, opiekunowie prawni lub faktyczni, działania w ramach procedury przeprowadza się w obecności pełnoletniej osoby najbliższej w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2022 r. poz. 1138, z późn. zm. ¹), zwanej dalej "osobą najbliższą", lub pełnoletniej osoby wskazanej przez małoletniego.
17. Działania z udziałem osób doznających przemocy domowej przeprowadza się, w miarę możliwości, w obecności psychologa.
18. Po wypełnieniu formularza "Niebieska Karta - A" osobie doznającej przemocy domowej przekazuje się formularz "Niebieska Karta - B" (załącznik 2).
19. Jeżeli osobą doznającą przemocy domowej jest małoletni, formularz "Niebieska Karta - B" przekazuje opiekunowi prawnemu, który nie krzywdzi dziecka. Jeśli nie ma możliwości kontaktu lub współpracy z rodzicem niekrzywdzącym, dokument przekazuje się opiekunowi faktycznemu lub osobie wskazanej przez dziecko.
20. Formularz "Niebieska Karta - B" zawiera informacje o prawach osoby doznającej przemocy oraz listę instytucji, które udzielają specjalistycznej pomocy. Gdy osobą otrzymującą formularz nie jest rodzic lub opiekun faktyczny, nie bierze on udziału w dalszych czynnościach procedury.
21. Formularza "Niebieska Karta - B" nie przekazuje się osobie stosującej przemoc domową.
22. Wypełniony formularz "Niebieska Karta - A" niezwłocznie, nie później niż w terminie 5 dni roboczych od dnia wszczęcia procedury, przekazuje się do zespołu interdyscyplinarnego.
23. Kopię wypełnionego formularza "Niebieska Karta - A" pozostawia się u wszczynającego procedurę.
24. Pracownik placówki, która rozpoczęła procedurę Niebieskiej Karty może zostać zaproszony na spotkanie/spotkania grupy diagnostyczno-pomocowej, by wspólnie działać na rzecz ochrony osoby małoletniej.
25. Jeżeli w trakcie działań realizowanych w ramach procedury zachodzi podejrzenie, że osoba stosująca przemoc domową dopuściła się po raz kolejny stosowania przemocy domowej, wypełniony powinien zostać ponownie formularz "Niebieska Karta - A" w zakresie niezbędnym do udokumentowania nowego zdarzenia. Zostaje on też wysłany do zespołu interdyscyplinarnego na warunkach opisanych powyżej.

¹ Zgodnie z Kodeksem karnym (art. 115 § 11 k.k.):

Osobą najbliższą jest małżonek, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.

- Wstępny to np. matka, ojciec, babcia, dziadek,
- Zstępny to np. dziecko, wnuczek, prawnuczek
- Rodzeństwo to brat, siostra (także przyrodni)
- Osoba pozostająca we wspólnym pożyciu to partner/partnerka – czyli osoby, które prowadzą wspólnie gospodarstwo domowe, ale nie wstąpiły w związek małżeński.

NZOZ OŚRODEK REHABILITACYJNO-TERAPEUTYCZNY
DLA DZIECI NIEPEŁNOSPRAWNYCH W ZAMOŚCIU
22-400 ZAMOŚĆ, UL. PEOWIAKÓW 6a,
TEL./FAX 84 639 90 31; 84 639 33 11

.....
(miejscowość, data)

.....
nazwa i adres podmiotu, w którym
jest zatrudniona osoba wypełniająca
formularz „Niebieska Karta – A

„NIEBIESKA KARTA – A”

W związku z powzięciem uzasadnionego podejrzenia stosowania przemocy domowej lub w wyniku zgłoszenia przez świadka przemocy domowej ustala się, co następuje:

I. DANE OSOBY/OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Dane	Osoba 1 doznająca przemocy domowej	Osoba 2 doznająca przemocy domowej	Osoba 3 doznająca przemocy domowej
Małoletni (Tak/Nie) ²			
Imię i nazwisko			
Imiona rodziców			
Wiek			
PESEL ³			
Nazwa i adres miejsca pracy/nazwa i adres placówki oświatowej do której uczęszcza małoletni			
Adres miejsca zamieszkania:			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			
Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą stosującą przemoc domową: (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść ¹)			

² wpisać właściwie

³ numer PESEL wpisuje się, o ile danej osobie numer taki został nadany. W przypadku braku numeru PESEL jest konieczne podanie innych danych identyfikujących osobę

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczny osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę I

II. LICZBA MAŁOLETNICH W ŚRODOWISKU DOMOWYM, W KTÓRYM PODEJRZEWA SIĘ STOSOWANIE PRZEMOCY DOMOWEJ

III. DANE OSOBY/OSÓB STOSUJĄCYCH PRZEMOC DOMOWĄ

Dane	Osoba 1 stosująca przemoc domową	Osoba 2 stosująca przemoc domową
Imię i nazwisko		
Imiona rodziców		
Wiek		
PESEL ⁴		
Adres miejsca zamieszkania:		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Telefon lub adres e-mail		
Adres miejsca pobytu (jeżeli jest inny niż adres miejsca zamieszkania):		
Kod pocztowy		
Miejscowość		
Gmina		
Województwo		
Ulica		
Nr domu/nr lokalu		
Sytuacja zawodowa, w tym nazwa i adres miejsca pracy		

⁴ numer PESEL wpisuje się, o ile danej osobie numer taki został nadany. W przypadku braku numeru PESEL jest konieczne podanie innych danych identyfikujących osobę

Stosunek pokrewieństwa, powinowactwa lub rodzaj relacji z osobą doznającą przemocy domowej (np. żona, była żona, partner, były partner, córka, pasierb, matka, teść):

IV. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ ZACHOWYWAŁA SIĘ W NASTĘPUJĄCY SPOSÓB (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Osoby/formy przemocy domowej	Osoba 1 stosująca przemoc			Osoba 2 stosująca przemoc		
	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	Wobec Osoby 3 doznającej przemocy	wobec Osoby 1 doznającej przemocy	wobec Osoby 2 doznającej przemocy	wobec Osoby 3 doznającej przemocy
Przemoc fizyczna ⁵ Bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwadnianie i inne (wymień jakie)						
Przemoc psychiczna ⁶ Izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne (wymień jakie)						
Przemoc seksualna ⁷ zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne (wymień jakie)						
Przemoc ekonomiczna ⁸ niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych oraz ich sprzedawanie i inne (wymień jakie)						
Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej ⁹ wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej						

⁵ Właściwe podkreślić

⁶ Właściwe podkreślić

⁷ Właściwe podkreślić

⁸ Właściwe podkreślić

⁹ Właściwe podkreślić

zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają, i inne (wymień jakie)						
Inne zaniechanie¹⁰, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne (wymień jakie)						

V. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ ODNIOŚŁA USZKODZENIA CIAŁA? (TAK/NIE)¹¹

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę V

VI. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM BYŁA W PRZESZŁOŚCI REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”? (zakreśl właściwe)

☐	Tak (kiedy?.....gdzie?.....)
☐	Nie
☐	Nie ustalono

¹⁰ Wpisać właściwe

¹¹ Zakreśl właściwe

VII. CZY W ŚRODOWISKU DOMOWYM AKTUALNIE JEST REALIZOWANA PROCEDURA „NIEBIESKIE KARTY”?

☐	Tak
☐	Nie
☐	Nie ustalono

VIII. CZY OSOBA STOSUJĄCA PRZEMOC DOMOWĄ POSIADA BROŃ PALNĄ?

☐	Tak
☐	Nie
☐	Nie ustalono

IX. CZY OSOBA DOZNAJĄCA PRZEMOCY DOMOWEJ CZUJE SIĘ BEZPIECZNIE? (TAK/NIE¹²)

Osoba 1 doznająca przemocy	Osoba 2 doznająca przemocy	Osoba 3 doznająca przemocy

Uwaga! W przypadku większej niż 3 liczby osób doznających przemocy dołącz kolejną kartę zawierającą Tabelę IX

X. ŚWIADKOWIE STOSOWANIA PRZEMOCY DOMOWEJ

☐	Ustalono – wypełnij tabelę
☐	Nie ustalono

Dane	Świadek 1	Świadek 2	Świadek 3
Imię i nazwisko			
Wiek			
Adres miejsca zamieszkania:			
Kod pocztowy			
Miejscowość			
Gmina			

¹² Wpisać właściwe

Województwo			
Ulica			
Nr domu/nr lokalu			
Telefon lub adres e-mail			
Stosunek świadka do osób, wobec których są podejmowane działania w ramach procedury „Niebieskie Karty” (np. członek rodziny, osoba obca) ¹³			

XI. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY STOSUJĄCEJ PRZEMOC DOMOWĄ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie	Osoba 1 stosująca przemoc	Osoba 2 stosująca przemoc
Badanie na zawartość alkoholu (wynik)		
Doprowadzenie do wytrzeźwienia		
Doprowadzenie do policyjnego pomieszczenia dla osób zatrzymanych	na podstawie art. 15a ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.)	
	na podstawie art. 244 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.)	
Zatrzymanie w izbie zatrzymań jednostki organizacyjnej Żandarmerii Wojskowej		
Powiadomienie organów ścigania		
Wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia		
Wydanie zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego mieszkania i jego bezpośredniego otoczenia		
Zakaz zbliżania się osoby stosującej przemoc domową do osoby dotkniętej taką przemocą na określoną w metrach odległość		
Zakaz kontaktowania się z osobą dotkniętą przemocą domową		
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc na terenie szkoły, placówki oświatowej, opiekuńczej i artystycznej, do których uczęszcza osoba dotknięta przemocą domową		
Zakaz wstępu i przebywania osoby stosującej przemoc w miejscach pracy osoby doznającej przemocy domowej		
Zawiadomienie komórki organizacyjnej Policji, właściwej w spawach wydawania pozwolenia na broń, o wszczęciu procedury „Niebieskie Karty”		
Odebranie broni palnej, amunicji oraz dokumentów potwierdzających legalność posiadania broni		
Poinformowanie o prawnokarnych konsekwencjach stosowania przemocy domowej		
Inne (wymień jakie?)		

XII. DZIAŁANIA INTERWENCYJNE PODJĘTE WOBEC OSOBY DOZNAJĄCEJ PRZEMOCY DOMOWEJ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Działanie			
Udzielono pomocy ambulatoryjnej			

¹³ Wpisać właściwe

Przyjęto na leczenie szpitalne			
Wydano zaświadczenie o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała			
Zapewniono schronienie w placówce całodobowej			
Zabezpieczono małoletniego w sytuacji zagrożenia zdrowia lub życia			
Powiadomiono sąd rodzinny o sytuacji małoletniego			
Przekazanie formularza „Niebieska Karta – B”			
Inne (wymień jakie?)			

XIII. DODATKOWE INFORMACJE

.....

.....

.....

.....

.....

.....

XIV. WSZCZĘCIE PROCEDURY „NIEBIESKIE KARTY” NASTĄPIŁO PRZEZ (zaznacz w odpowiednim miejscu znak X):

Pracownika socjalnego jednostki organizacyjnej pomocy społecznej	
Funkcjonariusza Policji	
Żołnierza Żandarmerii Wojskowej	
Pracownika socjalnego specjalistycznego ośrodka wsparcia dla osób doznających przemocy domowej	
Asystenta rodziny	
Nauczyciela	
Osobę wykonującą zawód medyczny, w tym lekarza, pielęgniarkę, położną lub ratownika medycznego	
Przedstawiciela gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych	
Pedagoga, psychologa lub terapeuty, będących przedstawicielami podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej	

„NIEBIESKA KARTA – B”

INFORMACJA DLA OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ

Co to jest procedura „Niebieskie Karty”?

Są to różne działania podejmowane w sytuacji podejrzenia lub stwierdzenia stosowania przemocy domowej na podstawie przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Celem procedury „Niebieskie Karty” jest zatrzymanie przemocy domowej i udzielenie pomocy i wsparcia Tobie i Twoim najbliższym. Na skutek wszczęcia procedury „Niebieskie Karty” informacja dotycząca Twojej sytuacji zostanie przekazana do grupy diagnostyczno-pomocowej. Więcej informacji na temat dalszych działań uzyskasz podczas spotkania z członkami tej grupy, na które zostaniesz zaproszona/(y). W trakcie procedury członkowie grupy będą kontaktować się także z osobą, która przemoc stosuje.

Co to jest przemoc domowa?

Przemoc domowa to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznającej przemocy domowej, w szczególności:

- narażające tę osobę na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia,
- naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną,

- c) powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienia lub krzywdę,
- d) ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej,
- e) istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej.

Kto może być osobą doznającą przemocy domowej?

- a) mąż, także w przypadku gdy małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, oraz jego wstępni (np. rodzice, dziadkowie, pradziadkowie), zstępni (np. dzieci, wnuki, prawnuki), rodzeństwo i ich małżonkowie,
- b) wstępni i zstępni oraz ich małżonkowie,
- c) rodzeństwo oraz ich wstępni, zstępni i ich małżonkowie,
- d) osoba pozostająca w stosunku przysposobienia i jej mąż oraz ich wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- e) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości we wspólnym pożyciu oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- f) osoba wspólnie zamieszkująca i gospodarująca oraz jej wstępni, zstępni, rodzeństwo i ich małżonkowie,
- g) osoba pozostająca obecnie lub w przeszłości w trwałej relacji uczuciowej lub fizycznej niezależnie od wspólnego zamieszkiwania i gospodarowania,
- h) małoletni.

Najczęstsze formy przemocy domowej:

Przemoc fizyczna: bicie, szarpanie, kopanie, duszenie, popychanie, obezwładnianie i inne.

Przemoc psychiczna: izolowanie, wyzywanie, ośmieszanie, grożenie, krytykowanie, poniżanie i inne.

Przemoc seksualna: zmuszanie do obcowania płciowego, innych czynności seksualnych i inne.

Przemoc ekonomiczna: niełożenie na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.

Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w Internecie lub rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.

Inny rodzaj zachowań: zaniedbanie, niezaspokojenie podstawowych potrzeb biologicznych, psychicznych i innych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie, pozostawianie bez opieki osoby, która z powodu choroby, niepełnosprawności lub wieku nie może samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, zmuszanie do picia alkoholu, zmuszanie do zażywania środków odurzających, substancji psychotropowych lub leków i inne.

WAŻNE

Prawo zabrania stosowania przemocy i krzywdzenia swoich bliskich. Jeżeli Ty lub ktoś z Twoich bliskich jest osobą doznającą przemocy domowej, nie wstydź się prosić o pomoc. Wezwij Policję, dzwoniąc na numer alarmowy 112. Prawo stoi po Twojej stronie!

Masz prawo do złożenia zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa z użyciem przemocy domowej do Prokuratury, Policji lub Żandarmerii Wojskowej.

Możesz także zwrócić się po pomoc do podmiotów i organizacji realizujących działania na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Pomogą Ci:

- Ośrodki pomocy społecznej – w sprawach socjalnych, bytowych i prawnych.
 - Powiatowe centra pomocy rodzinie – w zakresie prawnym, socjalnym, terapeutycznym lub udzielą informacji na temat instytucji lokalnie działających w tym zakresie w Twojej miejscowości.
 - Ośrodki interwencji kryzysowej i Ośrodki wsparcia – zapewniając schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, udzielą Ci pomocy i wsparcia w przewyciężeniu sytuacji kryzysowej, a także opracują plan pomocy.
 - Specjalistyczne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy domowej – zapewniając bezpłatne całodobowe schronienie Tobie i Twoim bliskim, gdy doznajesz przemocy domowej, oraz udzielą Ci kompleksowej, specjalistycznej pomocy w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych.
 - Okręgowe ośrodki i lokalne punkty działające w ramach Sieci Pomocy Pokrzywdzonym Przepęstwem – zapewniając profesjonalną, kompleksową i bezpłatną pomoc prawną, psychologiczną, psychoterapeutyczną i materialną.
 - Sądy opiekuńcze – w sprawach opiekuńczych i alimentacyjnych.
 - Placówki ochrony zdrowia – np. uzyskać zaświadczenie lekarskie o doznanych obrażeniach.
 - Komisje rozwiązywania problemów alkoholowych – podejmując działania wobec osoby nadużywającej alkoholu.
 - Punkty nieodpłatnej pomocy prawnej – w zakresie uzyskania pomocy prawnej.
- Wykaz placówek funkcjonujących na Twoim terenie, udzielających pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej

Nazwa instytucji	Adres instytucji/organizacji	Telefon	Adres email /strona www
Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Zamościu	ul. Kilińskiego 32; 22 - 400 Zamość	(84) 641 21 25 bezpłatna infolinia 800 101 402 czynna od poniedziałku do piątku od 7.30 do 18.30 PSYCHOLOG: od poniedziałku do piątku od 7.30 do 18.30 PRAWNIK: czwartek od 14.00 do 18.00 piątek 12.30 do 14.30 PSYCHIATRA: wtorek od 15.00- 16.00	Email: info@oik.zamosc.pl Strona: www.oik.zamosc.pl
Miejskie Centrum Pomocy Rodzinie w Zamościu	ul. Lwowska 57	tel. 84 677 56 30 • Specjalistyczne Poradnictwo Rodzinne tel. 84 677 56 41	administracja@mcpr.zamosc.pl
Komenda Miejska Policji w Zamościu •	Ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 2 22-400 Zamość	• Telefon alarmowy: 997 lub 112	https://zamosc.policja.gov.pl/lza/dzielnicowi/dzielnicowi-komendy-mie/64082,Dzielnicowi-KMP-w-Zamosciu.html

- Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia” tel. 800 12 00 02 (linia całodobowa i bezpłatna), w poniedziałki w godz. 1800–2200 można rozmawiać z konsultantem w języku angielskim, a we wtorki w godz. 18.00–22.00 w języku rosyjskim. Dyżur prawny tel. (22) 666 28 50 (linia płatna, czynna w poniedziałek i wtorek w godzinach 1700–2100) oraz tel. 800 12 00 02 (linia bezpłatna, czynna w środę w godzinach 18.00–22.00).
- Poradnia e-mailowa: niebieskalinia@niebieskalinia.info.

Członkowie rodzin z problemem przemocy i problemem alkoholowym mogą skonsultować się także przez SKYPE: pogotowie.niebieska.linia ze specjalistą z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie – konsultanci posługują się językiem migowym.

■ Ogólnokrajowej Linii Pomocy Pokrzywdzonym tel. +48 222 309 900 przez całą dobę można anonimowo uzyskać informacje o możliwości uzyskania pomocy, szybką poradę psychologiczną i prawną, a także umówić się na spotkanie ze specjalistami w dowolnym miejscu na terenie Polski. Możliwe są konsultacje w językach obcych oraz w języku migowym.

■ Policyjny telefon zaufania dla osób doznających przemocy domowej nr 800 120 226 (linia bezpłatna przy połączeniu z telefonów stacjonarnych, czynna codziennie w godzinach od 9.30 do 15.30, od godz. 15.30 do 9.30 włączony jest automat).

Załącznik nr 3.**Karta interwencji w NZOZ Ośrodku Rehabilitacyjno-Terapeutycznym dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu.**

1.Imię i nazwisko dziecka:		
2.Przyczyna interwencji (forma krzywdzenia)		
3.Osoba zawiadamiająca o podejrzeniu krzywdzenia		
4.Opis działań podjętych przez placówkę	Data	Działanie
5.Spotkania z rodzicami/opiekunami osoby małoletniej	Data	Działanie
6.Forma podjętej interwencji (zakreślić właściwe)	☐ zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, ☐ wniosek o wgląd w sytuację rodziny, ☐ procedura Niebieskiej Karty, ☐ inny rodzaj interwencji. Jaki?	
7.Dane dotyczące interwencji		

(nazwa organu, do którego zgłoszono interwencje i data interwencji)		
8. Wynik interwencji: działania organów wymiaru sprawiedliwości , jeśli placówka uzyskała informacje o wynikach/dział ania placówki/dział ania opiekunów	Data	Działanie

Załącznik nr 4.

Rejestr zdarzeń podejrzenia krzywdzenia lub krzywdzenia osób małoletnich

l.p.	Imię i nazwisko osoby małoletniej,	Data i miejsce interwencji, osoba interweniująca	Rodzaj krzywdzenia, osoba krzywdząca lub podejrzana o krzywdzenie osoby małoletniej	Zastosowane procedury i formy pomocy małoletniemu	Powiadomione osoby, instytucje, organy zewnętrzne	Uwagi	Podpis dyrektora
1.							
2.							
3.							
4.							

Załącznik nr 5.

Monitoring Standardów ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem – ankieta

	Tak	Nie
1. Czy znasz treść dokumentu <i>Standardy ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem</i> ?	☐	☐
2. Czy znasz procedury ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem?	☐	☐
3. Czy stosowałeś procedury ochrony małoletnich przed krzywdzeniem?	☐	☐
4. Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?	☐	☐
5. Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?	☐	☐
6. Czy zdarzyło Ci się zaobserwować naruszenie zasad zawartych w <i>Standardach ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem</i> przez innego pracownika? a) Jeśli tak – jakie zasady zostały naruszone? (odpowieź opisowa)	☐	☐
7. Czy podjąłeś/aś jakieś działania w sytuacji zaobserwowania naruszenia zasad zawartych w : jeśli tak – jakie, jeśli nie – dlaczego? (odpowieź opisowa)	☐ Opisz jakie?:	☐ Opisz dlaczego?:
8. Czy masz jakieś uwagi/poprawki/sugestie dotyczące <i>Standardach ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem</i> ?	☐ Opisz jakie?:	☐

Załącznik nr 6.

STANDARDY OCHRONY OSÓB MAŁOLETNIICH PRZED KRZYWDZENIEM

wersja skrócona dla dzieci i młodzieży

Preambuła

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu jest działanie dla dobra dzieci i młodzieży oraz w ich najlepszym interesie. Celem Standardów ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem jest zapewnienie Wam sprzyjających warunków do nauki oraz rozwoju zgodnie z Waszymi indywidualnymi możliwościami i potrzebami w atmosferze życzliwości, szacunku, akceptacji i bezpieczeństwa.

Rozdział I Objaśnienie terminów

1. Wyróżnia się 4 podstawowe formy krzywdzenia:

- a) Przemoc fizyczna to między innymi: popychanie, szarpanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką, pięścią lub przedmiotami.
- b) Przemoc psychiczna to między innymi: poniżanie, upokarzanie, ośmieszanie, wyzywanie, wyśmiewanie, odtrącanie, wciąganie dziecka w konflikty dorosłych, wytykanie z powodu odmienności.
- c) Wykorzystanie seksualne to naruszenie sfery intymnej dziecka, zmuszanie do oglądania nagich osób, robienie zdjęć lub filmów z udziałem dziecka bez odzieży.
- d) Zanedbywanie to: niezaspokajanie podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych dziecka lub nie respektowanie jego podstawowych praw (niedożywienie, ubiór nieadekwatny do pory roku, zaniedbanie higieniczne, pozostawianie na dworze bez opieki w godzinach wieczornych i nocnych, nie dbanie o higienę snu i odpoczynku, nie posyłanie dziecka do szkoły, nie zapewnianie dziecku opieki lekarskiej).

Możecie spotkać się też z innymi formami przemocy:

- e) Przemoc ekonomiczna to brak zapewnienia środków na utrzymanie osób, wobec których istnieje taki obowiązek, niezaspokajanie potrzeb materialnych, niszczenie rzeczy osobistych, demolowanie mieszkania, wynoszenie sprzętów domowych i ich sprzedawanie i inne.
- f) Przemoc za pomocą środków komunikacji elektronicznej: wyzywanie, straszenie, poniżanie osoby w Internecie lub przy użyciu telefonu, robienie jej zdjęcia lub rejestrowanie filmów bez jej zgody, publikowanie w internecie lub

rozsyłanie telefonem zdjęć, filmów lub tekstów, które ją obrażają lub ośmieszają i inne.

Rozdział II

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia osób małoletnich

1. Wszyscy pracownicy NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu w ramach wykonywanych obowiązków zwracają uwagę, kiedy Tobie lub innemu dziecku/nastolaktowi dzieje się krzywda.

Rozdział III

Rozpoznawanie i reagowanie na czynniki ryzyka krzywdzenia osób małoletnich

1. Przemocy możesz doświadczyć ze strony innych dzieci, rodziców lub opiekunów, osób trzecich (np. pracowników placówki lub innych osób z którymi miałeś kontakt).
2. Zasady bezpiecznych relacji personel – osoba małoletnia i osoba małoletnia – osoba małoletnia ustalone w NZOZ Ośrodku Rehabilitacyjno-Terapeutycznym dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu znajdują się w Załączniku nr 1 i Załączniku nr 2 do niniejszych Standardów.

Rozdział IV

Procedury interwencji w przypadku krzywdzenia osoby małoletniej

1. W przypadku doświadczenia jakiegokolwiek z wyżej wymienionych form krzywdzenia ze strony osób dorosłych lub innych osób zawiadom dyrektora NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu, osobę odpowiedzialną za realizację Standardów, psychologa, terapeutę lub innego pracownika NZOZ OR-T.
2. Wówczas, stosownie do zgłoszonej sytuacji, zostanie uruchomiona odpowiednia procedura.

Rozdział V

Zasady ochrony danych osobowych i wizerunku osoby małoletniej

1. NZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Terapeutyczny dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu uznając Twoje prawo do prywatności i ochrony dóbr osobistych zapewnia najwyższe standardy ochrony Twoich danych osobowych oraz Twojego wizerunku zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
2. Zgodę na publikację Twojego wizerunku wyrażają w formie pisemnej rodzice lub opiekunowie prawni.

3. Ty sam masz prawo wyrazić swoją opinię dotyczącą publikacji swojego wizerunku.

Rozdział VI

Zasady dostępu osób małoletnich do internetu

1. NZOZ Ośrodek Rehabilitacyjno-Terapeutyczny dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu nie zapewnia Ci dostępu do internetu.
2. Pracownicy placówki mają za zadanie monitorować i reagować w sytuacji, gdy możesz być narażony na niebezpieczne treści w internecie lub gdy zgłosisz taką potrzebę.

Rozdział VII

Monitoring stosowania Standardów ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem

1. Raz w ciągu roku dokonywana jest analiza realizacji *Standardów ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem* i w razie potrzeby dyrektor placówki wprowadza do *Standardów* niezbędne zmiany i ogłasza pracownikom placówki, dzieciom i ich opiekunom nowe brzmienie Standardów.

Rozdział VIII

Zasady udostępniania rodzicom i osobom małoletnim Standardów do zapoznania się z nimi i ich stosowania

1. Dokument Standardy ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem jest dostępny dla całego personelu NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu, rodziców oraz dzieci i młodzieży na stronie internetowej <https://www.spdn.pl/pl/page/42/nzoz-w-zamosciu.html> oraz w wersji papierowej w rejestracji i na tablicy informacyjnej.
2. Pracownicy NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu mają obowiązek zapoznania ze Standardami osób małoletnich oraz omówienia ich w taki sposób, aby dzieci i młodzież mogli je zrozumieć niezależnie od wieku.

Rozdział XIX

Przepisy końcowe

1. Standardy ochrony osób małoletnich przed krzywdzeniem wchodzi w życie z dniem ich ogłoszenia.

Załącznik nr 1.

Zasady bezpiecznych relacji personelu NZOZ Ośrodka Rehabilitacyjno-Terapeutycznego dla Dzieci Niepełnosprawnych w Zamościu z osobami małoletnimi.

Naczelną zasadą wszystkich czynności podejmowanych przez personel jest działanie dla dobra osoby małoletniej i w jej najlepszym interesie. Personel traktuje małoletnich pacjentów z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby. Niedopuszczalne jest stosowanie przemocy wobec małoletnich pacjentów w jakiegokolwiek formie.

Pracownicy zawsze:

- 1. W komunikacji z dziećmi i młodzieżą zachowują cierpliwość i szacunek.**
- 2. Zapewniają dzieciom i młodzieży możliwość komunikowania się z otoczeniem na miarę ich możliwości i potrzeb.**
- 3. Słuchają małoletnich pacjentów i udzielają im zrozumiałych odpowiedzi.**
- 4. Biorą pod uwagę zdanie i opinie małoletnich pacjentów.**
- 5. Szanują prawo do prywatności małoletnich pacjentów.**
- 6. Pomagają małoletnim pacjentom.**
- 7. Reagują, gdy widzą, że dziecko lub nastolatek jest krzywdzony.**
- 8. Doceniają i szanują działania dzieci i młodzieży.**
- 9. Traktują sprawiedliwie małoletnich pacjentów.**
- 10. Szanują granice małoletnich pacjentów.**

Personel nigdy:

- 1. Nie zawstydza, nie upokarza, nie obraża małych pacjentów.**
- 2. Nie krzyczy na małych pacjentów w sytuacji innej niż wynikająca z bezpieczeństwa.**
- 3. Nie bije, nie popycha, nie szturcha ani w inny sposób nie krzywdzi fizycznie małych pacjentów.**
- 4. Nie ujawnia ważnych informacji na temat małego pacjenta oraz jego rodziny nieupoważnionym osobom.**
- 5. Nie naraża dzieci i młodzieży na niestosowne słowa, gesty, żarty, obraźliwe uwagi.**
- 6. Nie dyskryminuje.**
- 7. Nie utrzuca wizerunku małego pacjenta do potrzeb prywatnych.**
- 8. Nie proponuje małym pacjentom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani innych nielegalnych substancji, ani nie używa ich w obecności dzieci i młodzieży.**
- 9. Nie przyjmuje pieniędzy ani prezentów, poza okazjonalnymi, niewielkimi podarunkami związanymi np. z wyrazami wdzięczności.**
- 10. Nie nawiązuje z małymi pacjentami żadnych relacji romantycznych.**
- 11. Nie dotyka małych pacjentów w sposób, który może być uznany za niestosowny i nie wynika ze specyfiki świadczeń medycznych.**
- 12. Unika zbędnego kontaktu fizycznego, który może sprawiać dyskomfort osobom małym.**
- 13. Nie nawiązuje prywatnych kontaktów z małymi pacjentami poza placówką, poprzez internet lub telefonicznie.**

Załącznik nr 2.

Zasady bezpiecznych relacji osoba małoletnia – osoba małoletnia

ZAWSZE

1. Traktuję wszystkich z szacunkiem i troską o ich uczucia.
2. Jestem życzliwy i pomagam innym.
3. Przestrzegam zasad panujących w placówce.
4. Jestem tolerancyjny – szanuję odmienny wygląd, przekonania, poglądy innych oraz ich potrzeby.
5. Traktuję innych sprawiedliwie.
6. Mam prawo czuć się bezpiecznie i rozwijać swoje zainteresowania oraz umiejętności.
7. Szanuję granicę innych osób – rozumiem, że inni mogą nie mieć ochoty na to, żeby ich dotykać czy przytulać – zawsze pytam, czy mogę tak zrobić.
8. Szanuję prywatność innych i nie biorę ich rzeczy bez pytania.
9. Korzystam z telefonu, komputera oraz internetu w sposób bezpieczny. Przestrzegam zasad dobrych relacji także w trakcie kontaktów online.
10. Staram się być dla swoich kolegów i koleżanek dobrym wzorem. Nie używam alkoholu, narkotyków ani obraźliwych słów.
11. Zgłaszam, gdy widzę niewłaściwe zachowania innych osób wobec mnie lub innego dziecka.
12. Dbam o bezpieczeństwo swoje oraz moich kolegów i koleżanek.
13. Gdy ktoś dorosły chce ze mną porozmawiać, mam prawo poprosić, by był z nami jeszcze ktoś inny dorosły lub żebyśmy rozmawiali w takim miejscu, w którym widzą nas inni.
14. Staram się rozwiązywać konflikty w bezpieczny sposób – rozmawiam o tym, co się dzieje, szukam pomocy osoby dorosłej.

NIGDY

- 1. Nigdy nie stosuję przemocy i reaguję, gdy widzę, że ktoś ją stosuje.**
- 2. Nie biję, nie popycham ani nie robię niczego, co może komuś sprawić ból.**
- 3. Nie używam słów, które mogą sprawić, że ktoś się źle poczuje.**
- 4. Nie krzyczę na innych.**
- 5. Nie zabieram rzeczy należących do innych osób ani ich nie niszczę.**
- 6. Nie obrażam innych ani się z nich nie wyśmiewam. Nie obgaduję, nie lekceważę i nie zawstydzam innych.**
- 7. Nie wykluczam innych ze wspólnych działań.**
- 8. Nie dotykam kolegów/koleżanek w sposób, który przekracza ich granice.**
- 9. Nie nawiązuję prywatnego kontaktu w internecie z pracownikami placówki.**
- 10. Nie robię zdjęć ani nie nagrywam koleżanek i kolegów w sytuacjach, które mogą ich zawstydzić.**
- 11. Nie rozpowszechniam zdjęć ani filmów na których są moi koledzy i koleżanki bez ich zgody.**
- 12. Nie przynoszę do placówki niedozwolonych substancji, nie zachęcam innych do ich stosowania.**